

Klinická mikrobiologie

Jana Juránková

OKM

FN Brno

Septické stavy

- Sepse X Bakteriémie, virémie, fungémie
  - Bakteriémie, virémie, fungémie: přítomnost bakterií, virů nebo hub v krevním oběhu
  - Sepse: těžké onemocnění, reakce makroorganismu na přítomnost mikroorganismů v krevním oběhu

Diagnostika sepse

- Klinické příznaky: zvýšení i snížení teploty, zvýšení dechové frekvence, zrychlení tepu, zmatenost
- Hematologické příznaky: zvýšení i snížení počtu leukocytů, snížení počtu trombocytů
- Biochemické příznaky: hemokoagulační poruchy, metabolicko-respirační acidosa, zvýšení CRP

Diagnostika sepse

- Bakteriologická diagnostika: pozitivní hemokultivace

Sepse

- Primární – patogen jen v krevním řečišti – po i.v.aplikaci léčiv, drog
- Sekundární – v těle je primární ložisko a sekundárně se patogeny vyplaví do krevního oběhu
- Katetrové – původce pochází z kolonizace zavedeného cévního katetru

Původci sepse

- Ranné sepse – *Streptococcus pyogenes*, *Staphylococcus aureus*
- Urosepse – *Escherichia coli*
- Intraabdominální sepse – enterobakterie, anaeroby
- Nosokomiální sepse – *Pseudomonas aeruginosa*, enterobakterie s produkcí beta-laktamáz, kvasinky, *Staphylococcus koaguláza negativní*

Infekce centrálního nervového systému

- Zdroj
  - Hematogenní – meningokoky
  - Per continuitatem – pneumokoky, hemofily
  - Podél nervů – virus herpes simplex, virus vztekliny
  - Přímo – při poranění hlavy

Meningitidy

- Meningitidy aseptické – virové
  - Enteroviry, virus herpes – simplex, varicella-zoster, virus klíšťové meningoencefalitidy
- Meningitidy purulentní
  - *Streptococcus agalactiae*, *Haemophilus influenzae*, *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Listeria monocytogenes*

Meningitidy

- Chronické meningitidy
  - *Mycobacterium tuberculosis* (bazilární meningitida), *Cryptococcus neoformans*

Encefalitidy

- Akutní encefalitidy virové etiologie
  - Virus klíšťové encefalitidy, virus herpes simplex, enteroviry, virus parotitidy

Mozkové abscesy

- Akutní – bakteriální
  - Smíšená aerobní a anaerobní flóra, *Staphylococcus aureus*, nokardie
- Chronické – bakteriální, mykotické, parazitární
  - *Mycobacterium tuberculosis*, *Nocardia asteroides*
  - *Cryptococcus neoformans*, *Aspergillus spp.*
  - *Cysticercosa (Taenia solium)*, echinokokosa

Respirační infekce

- Infekce nosu a nosohltanu
  - Rýma, zánět nosohltanu
    - Rhinoviry, koronaviry
    - *Haemophilus influenzae*, *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pneumoniae*
- Nosičství
  - *Neisseria meningitidis*

Infekce dutiny ústní a mandlí

- Virové
  - Rhinoviry, koronaviry, adenoviry, EB virová tonsilitida, herpangína
- Bakteriální : angína
  - *Streptococcus pyogenes*, *Corynebacterium diphtheriae*, anaerobní Plautova-Vincentova
- Kvasinkové
  - soor

Infekce středního ucha a vedlejších nosních dutin

- Akutní zánět středního ucha a dutin
  - Respirační viry
  - bakteriální: *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, *Branhamella catharralis*, *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pyogenes*, *Bacteroides spp.*, *Peptostreptococcus spp.*

Infekce středního ucha a vedlejších nosních dutin

- Chronické
  - bakteriální: *Pseudomonas aeruginosa*,
Proteus mirabilis, peptostreptokoky

Infekce příklopky hrtanové

- Epiglottitis

- *Haemophilus influenzae* typ b

Infekce laryngu a trachey

- Virové
  - Viry influenzy, parainfluenzy, RS virus
- *Chlamydia pneumoniae*, *Mycoplasma pneumoniae*
- Bakteriální
  - *Corynebacterium diphtheriae*, ostatní infekce sekundární po virech

Infekce bronchů

- Virové
  - Viry chřipky, adenoviry, RS virus
- Bakteriální
  - primární: *Mycoplasma pneumoniae*,
Chlamydia pneumoniae, *Bordetella pertussis*
  - Sekundární: *Streptococcus pneumoniae*,
Haemophilus influenzae, *Branhamella*
catharralis, *Staphylococcus aureus*,
Pseudomonas aeruginosa, *Burkholderia*
cepacia

Infekce plic

- Akutní zánět
  - *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, *Staphylococcus aureus*, *Branhamella catarrhalis*, *Klebsiella pneumoniae*
  - *Mycoplasma pneumoniae*, *Chlamydia pneumoniae*
  - Chřipka A,B, RS virus

Infekce plic u oslabených jedinců

- Enterobakterie – *Klebsiella pneumoniae*
- *Legionella pneumophila*
- *Pneumocystis jirovecii*
- *Nocardia asteroides*
- *Aspergillus spp.*
- *Cytomegalovirus*

Pneumonie chronické

- *Mycobacterium tuberculosis*,
Mycobacterium bovis
- Aspirační pneumonie - anaeroby

Infekce ran, kostí a měkkých tkání

Infekce ran

- Povrchové zranění – *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pyogenes*
- Anaerobní traumatosisy – *Clostridium perfringens*, *Clostridium septicum*, *Clostridium tetani* (toxin)

Infekce operačních ran

- Infekce endogenní – z okolí rány:
Staphylococcus aureus, *Streptococcus pyogenes*, čeled' *Enterobacteriaceae*,
Bacteroides sp.

Infekce po kontaktu se zvířetem

- Pokousání - ústní mikroflora zvířete
  - *Staphylococcus aureus*, *Pasteurella multocida*,
Capnocytophaga canimorsus
- Kontakt bez kousnutí – *Francisella tularensis*, *Erysipelothrix rhusiopathiae*,
Bartonella henselae

Osteomyelitidy

- Akutní: *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus pyogenes*, *Haemophilus influenzae*, *Salmonella spp.*
- Chronická: *Pseudomonas aeruginosa*, enterobakterie, *Mycobacterium tuberculosis*

Infekce kůže

- Bakteriální
  - Impetigo: *Staphylococcus aureus*,
Streptococcus pyogenes
  - Folliculitis : *Staphylococcus aureus*
  - Acne vulgaris: *Propionibacterium acnes*
  - Erysipel: *Streptococcus pyogenes*

Bakteriální infekce projevující se na kůži

- Produkce toxinů způsobujících vyrážky:
  - Spála – *Streptococcus pyogenes*
  - Syndrom toxického šoku – *Staphylococcus aureus*
  - *Neisseria meningitidis*
  - Erytema chronicum migrans – *Borrelia spp.*

Virová onemocnění kůže

- Exantematické virózy
  - Spalničky, zarděnky, erytema infectiosum (5.dětská nemoc, parvovirus B19), exantema subitum (HHV 6)
- Vesikulární exantém (puchýřky)
  - Herpesviry, poxviry
- Bradavice
  - Papillomaviry
- Petechie
  - Hemoragické horečky (Lassa, Ebola, u nás Hantaan)

Kožní mykosisy

- *Candida albicans* – intertrigo, vulvovaginitida, soor
- Dermatofyta – tinea pedis (*Trichophyton rubrum*)

Parazitární onemocnění kůže

- Svrab
- Pedikulóza – zavšivení
- Poštípání členovci

Infekční průjmy

- Bakteriální
  - Salmonely, shigely, kampylobaktery, yersinie
  - Enterotoxická, enteroinvazivní enterohemoragická *Escherichia coli*
  - *Clostridium difficile*
  - *Aeomonas spp.*, *Plesiomonas shigelloides*

Infekční průjmy

- Virové
  - Rotaviry, adenoviry, kaliciviry (Norwalk), astroviry
- Parazitární
  - *Giardia lamblia*, *Entamoeba histolytica*, *Cryptosporidium parvum*

Otravy z potravin

- Bakterie vylučující toxiny
  - *Staphylococcus aureus*, *Bacillus cereus*,
Clostridium botulinum

Močové infekce

- *Escherichia coli*, *Enterococcus faecalis*,
Streptococcus agalactiae
- *Chlamydia trachomatis*, *Ureaplasma urealyticum*, *Mycoplasma hominis*
- *Candida albicans*
- *Trichomonas vaginalis*

Sexuálně přenosné infekce

- Bakteriální
  - *Neisseria gonorrhoeae*, *Treponema pallidum*, (*Haemophilus ducrey*, *Calymmatobacterium granulomatis*)
- *Chlamydia trachomatis*
- Virové
  - HIV, HSV 2, papilomaviry, molluscum contagiosum, *Hepadnavirus* (hepatitida B)
- Parazitární
  - *Trichomonas vaginalis*, ektoparazité

Infekce v souvislosti s těhotenstvím

- Virové infekce se závažným průběhem
  - Hepatitida E, chřipka
- Bakteriální infekce
  - *Streptococcus pyogenes* (porod či potrat, horečka omladnic), *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae* (mastitidy)

Infekce plodu a novorozence

- Vrozené
  - Virové: zarděnky, cytomegalovirus, varicella-zoster, HIV
  - Bakteriální: syfilis, listeriosa
  - Parazitární: toxoplasmosa

Infekce plodu a novorozence

- Perinatální a neonatální
  - Bakteriální: *Neisseria gonorrhoeae*,
Streptococcus agalactiae, *Listeria monocytogenes*
  - *Chlamydia trachomatis*
  - Virové: hepatitida B, HIV,

Nosokomiální infekce

- Nákazy získané v souvislosti s pobytem ve zdravotnickém zařízení
- Endogenní – infekce vlastní mikroflórou
- Exogenní – infekce zavlečená zvenčí (ruce personálu)

Nosokomiální infekce

- Bakteriální
  - Bakterie citlivé na ATB
  - Bakterie rezistentní na ATB
    - Selekcce rezistentních kmenů působením ATB na citlivé kmeny
      - MRSA, VRE, *Pseudomonas aeruginosa*,
Stenotrophomonas maltophilia
    - Indukce tvorby betalaktamáz působením ATB
      - Širokospektré batalaktamázy, indukční betalaktamázy

Nosokomiální infekce

- Virové
  - Hepatitidy, rotaviry, adenoviry
- Parazitární
  - Roupy, svrab